NORAKSTS
Lieta Nr. 142173111
(1-0913-12/26)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2012. gada 28. decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Romāns Dončenko,

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktajai personai *V.M.*, pie administratīvās atbildības sauktās personas pilnvarotajai aizstāvei *J.M.*, iestādes – Rīgas pašvaldības policijas – pilnvarotajai pārstāvei *A.O.* un cietušajai *V.S.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta pēc *V.M.*, personas kods */personas kods/*, sūdzības par Rīgas pašvaldības policijas 2011. gada 10. marta lēmuma Nr. D57/01/ZV077982/1 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV077982) un Rīgas pašvaldības policijas Vidzemes priekšpilsētas pārvaldes 2011. gada 24. novembra lēmuma Nr. D57/03/ZV094255/1 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV094255) atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2011. gada 12. janvārī Rīgas pašvaldības policijas inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. ZV077982 (turpmāk arī – Protokols Nr. 1) par to, ka *V.M.* 2010. gada 21. decembrī plkst. 7.00 dzīvoklī Nr. */numurs/, /adrese/,* skaļi trokšņoja, traucējot apkārtējo personu mieru – izdarīja administratīvo pārkāpumu, kas kvalificējams pēc Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 „Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" (turpmāk arī – Saistošie noteikumi Nr. 80) 4.1. apakšpunkta. 2011. gada 24. janvārī Rīgas pašvaldības policijas Vidzemes priekšpilsētas pārvaldes priekšnieka vietnieks pieņēma lēmumu Nr. D57/03/ZV077982 „Par saukšanu pie administratīvās atbildības" (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums Nr. 1), piemērojot *V.M.* naudas sodu Ls 100 apmērā.

[2] Nepiekrītot minētajam Sākotnējam lēmumam Nr. 1, *V.M.* (turpmāk arī – sūdzības iesniedzējs) to apstrīdēja augstākā iestādē. Ar Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka 2011. gada 10. marta nolēmumu Nr. D57/01/ZV077982/1 (turpmāk arī – Lēmums Nr. 1) Sākotnējais lēmums Nr. 1 atstāts negrozīts. Lēmums Nr. 1 pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Pārkāpumu pierāda mājas */adrese/*, iedzīvotāju kolektīvais iesniegums, kurā norādīts, ka 2010. gada 21. decembrī agri no rīta tika izsaukta policija un mediķi sakarā ar trokšņošanu un kliegšanu dzīvoklī Nr. */numurs/, /adrese/.*

Administratīvā pārkāpuma lietvedības procesā tika pieņemti paskaidrojumi no mājas */adrese/,* iedzīvotājiem *N.S., L.S.* un *A.V.*, kuros norādīts, ka 2010. gada 21. decembrī laikā no plkst. 6.00 līdz 7.00 dzīvoklī Nr. */numurs/* dzīvojošais vīrietis (*V.M.*) skaļi trokšņojis, traucējot mieru.

Administratīvā pārkāpuma lietvedības procesā tika pieņemts paskaidrojums no *V.M.*, kurš paskaidroja, ka minētajā datumā laikā no plkst. 6.00 līdz 7.00 bija klausījies mūziku, nedomājot, ka tas kādam traucēs.

Iepriekš minētie pierādījumi ir pietiekami sūdzības iesniedzēja vainas konstatēšanai.

[2.2] Ņemot vērā apstākli, ka trokšņošana notika daudzdzīvokļu namā plkst. 7.00, tika pārkāptas personu tiesības uz mieru.

Nosakot sodu, tika ņemts vērā izdarītā pārkāpuma raksturs, pārkāpēja vainas pakāpe un atbildību pastiprinošs apstāklis – *V.M.* par līdzīgu pārkāpumu iepriekš bijis administratīvi sodīts. Atbildību mīkstinoši apstākļi netika konstatēti.

[3] 2011. gada 22. septembrī tika sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV094255 (turpmāk arī – Protokols Nr. 2), par to, ka *V.M.* 2011. gada 7. septembrī plkst. 2.00 dzīvoklī Nr. */numurs/, /adrese/*, trokšņoja, traucējot apkārtējo personu mieru (skaļi kliedza, sita pa sienām un grīdu, skaļi aizcirta dzīvokļa logus), ar šādu rīcību izdarīja administratīvo pārkāpumu, par ko paredzēta administratīvā atbildība Saistošo noteikumu Nr. 80 4.1. apakšpunktā.

2011. gada 10. oktobrī Rīgas pašvaldības policijas Vidzemes priekšpilsētas pārvaldes priekšnieka vietnieks pieņēma lēmumu Nr. D57/03/ZV094255 (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums Nr. 2), piemērojot *V.M.* naudas sodu Ls 100 apmērā.

[4] Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam Nr. 2, sūdzības iesniedzējs to apstrīdēja augstākā iestādē. Ar Rīgas pašvaldības policijas Vidzemes priekšpilsētas priekšnieka 2011. gada 24. novembra nolēmumu Nr. D57/01/ZV094255/1 (turpmāk arī – Lēmums Nr. 2) Sākotnējais lēmums Nr. 2 atstāts negrozīts. Lēmums Nr. 2 pamatots ar turpmāk norādīto.

[4.1] Pārkāpumu pierāda mājas */adrese/*, iedzīvotāju *V.S.* (atzīta lietā par cietušo), *I.S.* un *Ļ.Ņ.* paskaidrojumi, kuros norādīts, ka *V.M.* laika periodā no 2011. gada 27. augusta plkst. 4.00 līdz 7. septembra plkst. 2.00 trokšņoja savā dzīvoklī Nr. */numurs/*, */adrese/*, traucējot apkārtējo mieru – skaļi kliedza, sita pa sienām un grīdu, skaļi aizcirta dzīvokļa logus.

Iepriekš minētie pierādījumi ir pietiekami sūdzības iesniedzēja vainas konstatēšanai.

[4.2] Ņemot vērā apstākli, ka trokšņošana notika daudzdzīvokļu namā plkst. 2.00 (nakts laikā), tika pārkāptas personu tiesības uz mieru.

Nosakot sodu, tika ņemts vērā izdarītā pārkāpuma raksturs, pārkāpēja vainas pakāpe un atbildību pastiprinošs apstāklis – *V.M.* par līdzīgu pārkāpumu iepriekš bijis administratīvi sodīts. Atbildību mīkstinoši apstākļi netika konstatēti.

[4.3] Piemērotais sods ir mazākais iespējamais, kāds paredzēts Saistošo noteikumu Nr. 80 15. punktā, jo šāds pārkāpums izdarīts atkārtoti gada laikā no iepriekšējo lēmumu par soda uzlikšanu pieņemšanas dienas.

[4.4] Apstāklis, ka *V.M.* ir grūtības apmaksāt piemēroto naudas sodu, kā arī apstākļi, ka *V.M.* ir otrās grupas invalīds un viņa ģimenei piešķirts maznodrošināto statuss, nevar būt par pamatu viņa atbrīvošanai no administratīvās atbildības.

[5] Nepiekrītot Lēmumam Nr. 1 un Nr. 2, *V.M.* tos pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā. Ar 2012. gada 27. aprīļa Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumu ierosinātās administratīvās lietas Nr. 142208512 un Nr. 142173111 apvienotas vienā lietā Nr. 142173111. Sūdzības iesniedzējs pamato sūdzības ar turpmāk norādīto.

[5.1] *V.M.* ir otrās grupas invalīds kopš bērnības un gandrīz visu laiku pavada mājās, skatoties televizoru un klausoties mūziku. Vienmēr cenšas to darīt klusāk, lai netraucētu kaimiņu mieru. 2010. gada 21. decembrī sūdzības iesniedzējs netīšām pagrieza magnetofona skaņas regulatoru, un uzreiz kaimiņi sāka sist pa sienām, lai izprovocētu viņa pretreakciju.

[5.2] 2012. gada 7. septembra naktī sūdzības iesniedzējs gulēja, tāpēc nevarēja trokšņot, sist pa logiem un sienām. Troksni, ko kaimiņi saka, ka it kā radījis *V.M.*, nevar dzirdēt 4. stāva dzīvokļos, jo logi izvietoti mājai otrā pusē.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka trokšņo citā dzīvoklī, kurā bieži tiek lietoti alkoholiskie dzērieni.

[5.3] Naudas sods Ls 100 apmērā ir nesamērīgi liels viņa materiālajam stāvoklim.

[6] Savos paskaidrojumos Rīgas pašvaldības policija atsaucas uz Lēmumos ietverto pamatojumu un lūdz sūdzības noraidīt.

[7] Tiesas sēdē sūdzības iesniedzējs un viņa pilnvarotā aizstāve sūdzību uzturēja. Sūdzības iesniedzējs par notikušo sniedza visai pretrunīgus paskaidrojumus – gan noliedza to, ka būtu kliedzis un sitis pa sienu, gan atzina faktu, ka bija skaļi klausījies mūziku, kā arī

atvainojās cietušajai par savu rīcību. Sūdzības iesniedzēja aizstāve norādīja, ka *V.M.* ar kaimiņiem ir saspringtas attiecības. *V.M.* no kaimiņu puses bieži tiek izprovocēts.

Iestādes – Rīgas pašvaldības policijas – pilnvarotā pārstāve sūdzību neatzina.

Cietusī *V.S.* uzturēja iepriekš sniegtos paskaidrojumus. Papildus norādīja, ka viņa netur ļaunu prātu attiecībā uz *V.M.* un nav ieinteresēta viņa sodīšanā, taču dzīvot kaimiņos ar personu, kurai ir garīgās veselības problēmas, mēdz būt apgrūtinoši.

Motīvu daļa

[8] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka lēmumi par *V.M.* administratīvo sodīšanu ir atceļami un lieta ir izbeidzama.

[9] Ar pārsūdzēto Lēmumu Nr. 1 un Nr. 2 sūdzības iesniedzējam piemērots administratīvais naudas sods Ls 100 latu apmērā par Saistošo noteikumu Nr. 80 4.1. apakšpunkta pārkāpumu, par ko paredzēta atbildība Saistošo noteikumu Nr. 80 15. punktā.

Saistošo noteikumu Nr. 80 4.1. apakšpunkts noteic, ka Rīgas administratīvajā teritorijā aizliegts trokšņot, ja tas traucē apkārtējo personu mieru, iestāžu, organizāciju normālu darbību, bet nav saistīts ar satiksmi vai pasākumiem, kas saskaņoti ar Rīgas pilsētas izpilddirektoru, un troksnim nav pastāvīgs raksturs.

Savukārt Saistošo noteikumu Nr. 80 15. punkts noteic, ka par [šo noteikumu] 4.1. apakšpunktā noteikto prasību neievērošanu, ja pārkāpums ir izdarīts laikā no plkst. 7.00 līdz plkst. 23.00, uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz simt latiem (..). Ja pārkāpums ir izdarīts laikā no plkst. 23.00 līdz plkst. 7.00, fiziskajām personām uzliek naudas sodu no divdesmit latiem līdz simt piecdesmit latiem (..). Ja šāds pārkāpums ir izdarīts atkārtoti gada laikā no lēmuma par soda uzlikšanu pieņemšanas dienas, neatkarīgi no pārkāpuma izdarīšanas laika fiziskajām personām uzliek naudas sodu no simt līdz divsimt piecdesmit latiem (..).

Tādējādi, lai personu sauktu pie administratīvās atbildības atbilstoši šai tiesību normai, nepieciešams konstatēt, ka persona trokšņojusi un tas traucējis apkārtējo personu mieru.

[10] Administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas nodarījumā. Proti, lai personu administratīvi sodītu (un lēmums par sodīšanu būtu tiesisks un pamatots), jākonstatē Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā (turpmāk – LAPK) paredzēto objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums – administratīvā pārkāpuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse (*sk. sal. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006. gada 22. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-571/2006 8. punktu*).

Izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesai nerodas šaubas par *V.M.* inkriminēto pārkāpumu objektīvo pusi, proti, tiesas ieskatā ar lietā esošajiem pierādījumiem – mājas */adrese/*, iedzīvotāju paskaidrojumiem – ir pierādīts, ka sūdzības iesniedzējs 2010. gada 21. decembrī plkst. 7.00 un 2011. gada 7. septembrī plkst. 2.00 savā dzīvoklī Nr. */numurs/*,

/adrese/, trokšņoja, traucējot apkārtējo personu mieru. Tiesai nav pamata apšaubīt *N.S., L.S., A.V., V.S., I.S.* un *Ļ.Ņ.* paskaidrojumos policijai sniegto ziņu patiesumu.

[11] Tomēr tiesa, izvērtējot konkrētās lietas apstākļus, secina, ka nav pierādīta administratīvā pārkāpuma subjektīvā pazīme – administratīvā pārkāpuma subjekts.

Administratīvā pārkāpuma subjekta pamatpazīmes ir pieskaitāmība un vecums, no kura iestājas atbildība. Konkrētajā gadījumā nav strīda, ka sūdzības iesniedzējs ir sasniedzis vecumu, no kura iestājas administratīvā atbildība. Tiesai izskatāmajā gadījumā pastāv šaubas par sūdzības iesniedzēja atbilstību pirmajai administratīvā pārkāpuma subjekta pamatpazīmei, proti, pieskaitāmībai.

LAPK 19. pants noteic, ka pie administratīvās atbildības nav saucama persona, kas prettiesiskas darbības vai bezdarbības laikā atradusies nepieskaitāmības stāvoklī, tas ir, nav varējusi apzināties savu darbību vai to vadīt hroniskas gara slimības, pārejošu gara darbības traucējumu, plānprātības vai citāda slimīga stāvokļa dēļ.

Sūdzības iesniedzējs ir norādījis, ka ir 2. grupas invalīds no bērnības. Kaut gan lietas materiālos par to nav precīzu ziņu, no sūdzības iesniedzēja aizstāves – viņa mātes *J.M.* – tiesas sēdē sacītā izriet, ka *V.M.* sirgst ar garīgu saslimšanu. Par to netieši liecina arī mājas */adrese/*, iedzīvotāju kolektīvajā iesniegumā norādītais, ka 2010. gada 21. decembrī sakarā ar trokšņošanu bija izsaukti arī mediķi.

Tiesas ieskatā iestāde – Rīgas pašvaldības policija – šim apstāklim administratīvā pārkāpuma lietvedības ietvaros nepamatoti nav piešķīrusi pietiekamu vērību. Raksturojot pārkāpumu, tiesas ieskatā tas pēc būtības ir acīmredzami neadekvāts – ilgstoša skaļa bļaustīšanās, vienam pašam atrodoties dzīvoklī, un sienu dauzīšana bez iemesla jau pati par sevi vedina domāt par personas garīgo nestabilitāti. Ir vispārzināms, ka psihisko slimību laikā izmainās smadzeņu spēja pareizi atspoguļot apkārtējo pasauli, tās notikumus, sakarības starp apkārtējiem notikumiem (*sk. Eglītis I. Psihiatrija. : Rīga, Zvaigzne, 1974, 5. lpp.*).

Lietas materiālos arī nav pierādījumu par to, ka sūdzības iesniedzējs minētās darbības būtu veicis, huligānisku motīvu vadīts, ar tiešu nodomu traucēt apkārtējo mieru.

Līdz ar to tiesas ieskatā lietā nav vispusīgi un pilnīgi noskaidroti lietas apstākļi, proti, lietā nav pārbaudīts, vai *V.M.* prettiesiskās darbības – trokšņošanu – veica, viņam atrodoties slimīgā stāvoklī, un vai būtu pamats konstatēt, ka sūdzības iesniedzējs nevarēja apzināties savu darbību vai to vadīt.

Iepriekš minēto apsvērumu dēļ tiesa uzskata, ka lēmumi par *V.M.* saukšanu pie administratīvās atbildības ir atceļami un lieta ir izbeidzama.

[12] Tiesa norāda arī turpmāk minēto.

Saskaņā ar LAPK 237. pantu lietvedības uzdevumi administratīvo pārkāpumu lietās citstarp ir arī noskaidrot cēloņus un apstākļus, kas veicina administratīvo pārkāpumu izdarīšanu, novērst pārkāpumus, audzināt pilsoņus likumu ievērošanas garā un nostiprināt likumību. Tiesa norāda, ka, kaut arī šī LAPK norma varētu tikt uzskatīta par arhaisku, jo pēdējie grozījumi tajā ir izdarīti ar 1992. gada 11. jūlija likumu, tā joprojām ir spēkā un ir obligāti izpildāma institūcijām, kas veic lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās.

No konkrētās lietas materiāliem nav konstatējams, ka Rīgas pašvaldības policijas amatpersonas pēc administratīvā pārkāpuma konstatēšanas būtu veikušas pasākumus, lai noskaidrotu tā izdarīšanas cēloņus un novērstu līdzīgu pārkāpumu atkārtošanos. No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka policija darbojusies pēc tradicionālas shēmas: saņemot izsaukumu un konstatējot konkrēto pārkāpumu, tika pieņemti paskaidrojumi no mājas iedzīvotājiem, kā arī sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols. Taču no lietas materiāliem nav konstatējams, ka policijas darbinieki, fiksējot pārkāpumu, būtu mēģinājuši noskaidrot tā apstākļus un cēloņus, respektīvi, administratīvā pārkāpuma lietvedības gaitā netika veiktas pārrunas ar medicīnas darbiniekiem un netika noskaidroti patiesie pārkāpēja rīcības iemesli (iespējams, bija noticis slimības paasinājums; nav bijusi pietiekama personas medicīniskā uzraudzība; bijis pārkāpts ārstēšanās režīms u.tml.).

Tiesa norāda, ka iepriekš minētais nav jāuztver tādējādi, ka policijai būtu pienākums kontrolēt vai būtu jāiejaucas personu ar garīgās veselības traucējumiem ārstniecības procesā, taču izskatāmā gadījuma kontekstā, turklāt ņemot vērā līdzīgu gadījumu atkārtošanos un ilgstošu konfliktsituāciju starp daudzdzīvokļu mājas kaimiņiem, policijas uzdevums, nodrošinot sabiedrisko mieru un kārtību, ir iesaistīties problēmas risināšanā. Konkrētajā gadījumā, administratīvi sodot *V.M.*, policija ir rīkojusies vienīgi kā represīva institūcija, un ir acīmredzams, ka policijas rīcība, aprobežojoties vienīgi ar lietvedības pasākumiem administratīvā pārkāpuma lietā, nav bijusi efektīva, jo nav palīdzējusi pamatproblēmas atrisinājumam.

Tiesa, aprobežojoties tikai ar konkrēto pārkāpumu apstākļu izvērtēšanu, norāda, ka policijas uzdevums vispirmām kārtām nav represīva darbība un pārkāpēju sodīšana, bet gan likumpārkāpumu novēršana un atvērta, sabiedriska servisa nodrošināšana. Ar policijas vērtību sistēmu mūsdienīgā izpratnē galvenokārt ir saistītas „*Community policing*" jeb uz sabiedrību vērsta policijas darba idejas. Viena no sastāvdaļām un sarežģītākajiem aspektiem, ieviešot uz sabiedrību vērsta policijas darba metodes, ir problēmu risināšana. Savā būtībā tā ir pilnīgi pretēja represīvajai metodei (*skatīt plašāk Bērziņa-Ruķere I., Avota I., Grūbis N., Tošorovskis M. Uz sabiedrību vērsts policijas darbs Latvijā 2009.-2012. Pieredze un nākamie soļi. : Valsts policija, 2012, 89 lp.*).

[13] Tiesa arī norāda, ka tiesas iepriekš izdarītie secinājumi izskatāmās lietas ietvaros nekādā ziņā nenozīmē to, ka garīgā slimība pati par sevi būtu pamats personas atbrīvošanai no atbildības, un iedzīvotājiem būtu jāsamierinās ar regulāru miera traucēšanu, ko izdara persona ar garīgās veselības traucējumiem. Taču, iesaistoties problēmas risināšanā saistībā ar garīgi slimas personas prettiesisku rīcību, ir jābūt specifiskai pieejai un ir jāņem vērā arī tas, ka personas ar garīgām saslimšanām pieder to personu grupai, kuru integrācija sabiedrībā ir apgrūtināta un sarežģīta un kuras nereti saskaras ar nopietnām sociālām problēmām (zemi ienākumi, draudi zaudēt mājokli, bezdarbs) (*skat., piemēram, pētījumu Taube M. Latvijas psihiatrija un tās attīstības perspektīvas. : Rīgas Stradiņa universitāte, 2005, pieejams interneta vietnē www3.acadlib.lv/greydoc/Taubes_disertacija/Taube_lat.doc, skatīts 2012. gada 28. decembrī*). Līdz ar to attieksme pret problēmas risinājumu nedrīkst būt formāla.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12] panta otrās daļas 2. punktu, 289.[13] panta sesto daļu un 289.[18] panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt *V.M.*, personas kods */personas kods/*, sūdzības par Rīgas pašvaldības policijas 2011. gada 10. marta lēmuma Nr. D57/01/ZV077982/1 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV077982) un Rīgas pašvaldības policijas Vidzemes priekšpilsētas pārvaldes 2011. gada 24. novembra lēmuma Nr. D57/03/ZV094255/1 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV094255) atcelšanu.

Atcelt Rīgas pašvaldības policijas 2011. gada 10. marta lēmumu Nr. D57/01/ZV077982/1 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV077982) par *V.M.*, personas kods */personas kods/*, saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 „Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" 15. punktu ar tā pieņemšanas dienu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Atcelt Rīgas pašvaldības policijas Vidzemes priekšpilsētas pārvaldes 2011. gada 24. novembra lēmumu Nr. D57/03/ZV094255/1 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. ZV094255) par *V.M.*, personas kods */personas kods/*, saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 „Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" 15. punktu ar tā pieņemšanas dienu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 darba dienu laikā no tā paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis (*paraksts*) R. Dončenko

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnesis R. Dončenko
Rīgā 2012. gada 28. decembrī